

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

24 жовтня 2024 року

Київ – 2024

Редакційна колегія:

Ю.О. Демидова, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ (голова),
І.В. Мельничук, кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету філології та масових комунікацій МДУ (заст. голови),
В.О. Кудлай, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.В. Євмененко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології МДУ,
І.О. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.О. Федотова, доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор
кафедри інформаційної діяльності МДУ.

Затверджено на засіданні кафедри інформаційної діяльності
(протокол № 6 від 12.11.2024)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 12.11.2024)

Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі : зб. матер. II Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Київ, 24 жовтня 2024 р. / Маріуп. держ. ун-т ; ред. Ю.О. Демидова, І.В. Мельничук; упоряд. В.О. Кудлай, О.В. Євмененко, І.О. Петрова, О.О. Федотова. – Київ : МДУ, 2024. – 416 с.

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ», яка відбулася 24 жовтня 2024 року з ініціативи кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

В конференції взяли участь представники освітянської, наукової, фахової спільнот України та Європейського Союзу.

У тематичних напрямках учасниками конференції розглянуті актуальні питання інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі, інформаційні технології та інтернет ресурси у діяльності сучасних інформаційних агенцій, бібліотек, служб діловодства та архівів, виклики у підготовці фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, культурології, філології, журналістики та інших, дотичних до соціальних комунікацій спеціальностей, особливості інформаційної та документознавчої діяльності, менеджменту та маркетингу у сфері соціальних комунікацій, культури та мистецтва, прикладних студій та інновацій в журналістиці, рекламі та зв'язках з громадськістю, інноваційних технологій в мовознавстві та літературознавстві, тенденцій розвитку україністики в умовах становлення інформаційного суспільства.

Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам та усім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку інформаційної науки, філології, журналістики, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів несуть автори опублікованих у збірнику доповідей

прозорими та зрозумілими є алгоритми ШІ для журналістів і аудиторії, зокрема, як саме ШІ приймає рішення щодо вибору певних новин.

Таким чином, слід зазначити, що штучний інтелект значно впливає на інформаційну індустрію, дозволяючи автоматизувати рутинні завдання, підвищувати якість новин і забезпечувати точну аналітику в реальному часі. Водночас важливо враховувати етичні питання та ризики, пов'язані з використанням ШІ, щоб забезпечити збалансоване і відповідальне впровадження нових технологій в інформаційні процеси.

Література

1. Wordsmith : сайт. URL: <https://automatedinsights.com/wordsmith/> (дата звернення 15.10.2024)
2. AWS Sentiment Analysis : сайт. URL: <https://aws.amazon.com/what-is/sentiment-analysis/> (дата звернення 16.10.2024)
3. IBM What is Data Mining : сайт. URL: <https://www.ibm.com/topics/data-mining> (дата звернення 16.10.2024)
4. Deepfake : сайт. URL: <https://www.britannica.com/technology/deepfake> (дата звернення 15.10.2024).

УДК 651.5:070:001.891(043.2)

**Петрова Ірина,
Овдієнко Євгенія**
/ м. Київ /

ЕЛЕКТРОННЕ ДІЛОВОДСТВО: ВЕКТОРНІСТЬ ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ У ФАХОВІЙ ПЕРІОДИЦІ

Питання впровадження та використання електронного діловодства у різних сферах діяльності українського суспільства залишається актуальним протягом декількох останніх десятиріч. Наприкінці 1990-х років розуміння

важливості застосування новітніх технологій для українського суспільства обумовлювалось прагненням відповідати вимогам інформаційного суспільства. Початок XXI сторіччя – це втілення принципів прозорості та відкритості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, установ, підприємств, доступності до інформації, її передачі, збору, зберіганню тощо за рахунок використання систем електронних взаємодій, топового програмного забезпечення. Сьогодні для українського суспільства цифровізація його діяльності є необхідністю, що дає змогу опрацьовувати та зберігати масиви інформації, а також історичну пам'ять та надбання нашого народу. Електронні документи та їх обіг в органах влади, установах, на підприємствах вдосконалюють процеси документування управлінської інформації, прийняття, розгляду, реєстрації, виконання службових документів та його моніторингу.

На нашу думку, аналіз висвітлення проблематики електронного діловодства на шпальтах науково-періодичних видань підкреслює актуальність цього питання. Для здійснення аналізу взято наукові журнали, в яких публікуються аналітичні, теоретичні, дослідницько-пошукові матеріали з документознавства, зокрема: «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Студії з архівної справи та документознавства», «Архіви України». Хронологічні межі – 2013-2023 роки.

За останнє десятиріччя простежується акцентування уваги дослідників на таких аспектах впровадження та використання електронного діловодства: сформованість та відповідність нормативно-правової бази; категоріальний апарат; уніфікація вимог до електронних документів та ідентифікація їх авторів; застосування системи електронної взаємодії в установах, на підприємствах конкретної галузі; еволюція систем електронного документообігу та визначення сучасних топових систем на українському ринку інформаційних технологій.

Питання відсутності єдиних форматів електронного документообігу було поставлено у статті «Законодавче забезпечення розвитку електронного урядування» (автори: Шкарлат І. В., Заєць Н. М., Омельченко В. В.,

Полосіна Л. О.). Дослідники характеризують законодавчу базу, яка регулює суспільні відносини застосування технологій електронного урядування, як фрагментарну, неповну, з наявністю дублювання і суперечностей відповідних нормативно-правових актів [13].

Становлення нормативно-правового забезпечення електронного діловодства, його трансформація та вдосконалення є актуальним вектором дослідження електронного діловодства в цілому [2; 9]. Виокремимо статтю Ковтанюка Ю. «Чи потрібні такі зміни до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»: питання до обговорення», в якій автор дійшов таких висновків: «...що основним недоліком змін, що були здійснені відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку відкриття бізнесу», є невизначеність щодо засобів для перевірки цілісності електронних документів та ідентифікації їх авторів (підписувачів), якщо для цього не застосовується електронний цифровий підпис» [5, с.86]. Це суттєве зауваження. Зазначимо, що на сьогодні в Україні застосування електронного підпису регламентується Законом України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» [10].

В досліджуваній період відкритими та доволі дискусійними є термінологічні студії. Так, в статті «До концепції нової редакції термінологічного стандарту з діловодства й архівної справи» (автор: Бездрабко В.) дослідниця зазначає: «Доречно розроблення окремого національного стандарту, присвяченого суто електронним документам, документообігу, діловодству й архіву. Саме тому є сенс розглянути «входження» у словник лише тих лексем, які складають «ядро» термінології електронних діловодства й архівної справи, що дасть змогу витримати баланс між доцільністю та необхідністю» [1, с.70]. 01 березня 2024 року ДСТУ 2732:2023 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять» набрав чинності [3]. Стандарт суттєво оновлено термінами, які мають застосовуватись у сфері електронного діловодства, зокрема:

документ в електронній формі, електронна копія електронного документа, електронна копія оригіналу паперового документа, електронне повідомлення, службовий електронний документ тощо.

Окремої уваги заслуговують публікації, в яких аналізуються вимоги до створення електронного документа [4], а також особливості електронного документообігу в органах державної влади та місцевого самоврядування або в установах, на підприємствах конкретної галузі [6; 8; 11; 12]. Грунтовним дослідженням проблем організації електронного діловодства в Україні можна вважати комплексну працю О. Лаби «Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991-2020 роки» [7].

На нашу думку, актуальність наукових розвідок щодо електронного діловодства, впровадження та використання систем електронної взаємодії в органах влади, установах, на підприємствах невичерпна, незважаючи на позитивну публікаційну динаміку. Нові ІТ винаходи і надалі сприятимуть науковій активності.

Література

1. Бездрабко В. В. До концепції нової редакції термінологічного стандарту з діловодства й архівної справи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 1. С. 63–72.
2. Денисенко О. В. Нормативне забезпечення роботи з електронними документами. *Архіви України*. 2016. № 1. С. 43–49.
3. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. ДСТУ 2732:2023. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=103322 (дата звернення: 19.04.2024).
4. Ковтанюк Ю. С., Забенько Ю. І. Концепція планування життєвого циклу електронних документів. *Архіви України*. 2013. № 4. С. 5–38.
5. Ковтанюк Ю. Чи потрібні такі зміни до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»: питання до обговорення. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2015. Т. 22–23. С. 81–88.

6. Корнійчук К. С. Система електронного документообігу E-freight та її використання в транспортній галузі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 2. С. 45–51.

7. Лаба О. В. Розвиток електронного діловодства в Україні: 1991-2020 роки. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Київ, 2022. 271 с.

8. Лугова Т. А., Акімов О. Є. Еволюція систем електронного документообігу підприємств. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2013. № 1. С. 16–20.

9. Майстренко А. А. Нормативно-правове забезпечення електронного документообігу в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. *Архіви України*. 2016. № 3-4. С. 58–82.

10. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

11. Радченко С. В. Особливості систем електронного документообігу у державних органах України. *Архіви України*. 2013. № 4. С. 39–53.

12. Шевченко О. В. Визначення місця електронного документа в електронній комерції. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2015. № 4. С. 63–69.

13. Шкарлат І. В., Заєць Н. М., Омельченко В. В., Полосіна Л. О. Законодавче забезпечення розвитку електронного урядування. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2013. № 1. С. 69–73.